

Altıncı Pencere-1- Nasıl göklerde gayet büyük neticeler için gayet muntazam...

Altıncı Pencere

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلُكِ الَّتِي
تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ
فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ
وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Şu âyet, vücub ve vahdeti gösterdiği gibi bir ism-i a'zamı gösteren gayet büyük bir penceredir.

İşte şu âyetin hülâsatü'l-hülâsası şudur ki kâinatın ulvi ve süflî tabakatındaki bütün âlemler ayrı ayrı lisanla bir tek neticeyi, yani bir tek Sâni'-i Hakîm'in rububiyetini gösteriyorlar. Şöyle ki:

Kâinatta neye bakılsa—gökler, yer, gece-gündüz, yağmur, rüzgâr, canlılar—hepsi farklı bir dille aynı hakikati söyler: **Bu âlemin Rabbi birdir.** Kâinatın en yüksek tabakalarından en aşağısına kadar bütün âlemler, farklı farklı dillerle tek bir hakikati ilan eder: **Bir tek Sâni'-i Hakîm vardır ve her şeyi O idare eder.**

Yani gökler başka, yer başka, rüzgâr başka bir şeyi söylemez; hepsi birleşip aynı neticeyi gösterir: **Rububiyet birdir.**

Nasıl göklerde (hattâ kozmoğrafyanın itirafıyla dahi) gayet büyük neticeler için gayet muntazam hareketler, bir Kadîr-i Zülcelal'in vücud ve vahdetini ve kemal-i rububiyetini gösterir.

Dünya, Güneş'in etrafında saatte yaklaşık **108.000 km** hızla döner; Güneş de Samanyolu'nun merkezi etrafında saatte yaklaşık **720.000 km** hızla hareket eder. Dünya kendi eksenini etrafında 24 saate yakın sürede döner hızı **1.670 km/saat** civarındadır.

Bu muazzam nizam gösterir ki, semavat başıboş değil. Bu kadar süratli, bu kadar büyük ve bu kadar hassas hareketler, kör tesadüfle değil; her şeyi ölçüyle tanzim eden bir Kadîr-i Zülcelal'in kudretiyle dönmektedir. Yıldızların, gezegenlerin şaşmaz hareketleri; büyük neticelere hizmet eden kusursuz bir nizam gösterir. Bu kadar muntazam ve külli bir düzen, **bir Kadîr-i Zülcelal'in vücudunu** (varlığını) ve **vahdetini** (birliğini) ispat eder. Çünkü çok el karışsa bu ahenk bozulurdu.

Yeryüzünde milyonlarca şoför var; herkes kendi iradesiyle hareket ettiği için kazalar oluyor. Ama semada milyarlarca yıldız ve gezegen var; buna rağmen çarpışma yok, sapma yok, kargaşa yok.

Demek ki orada herkes başına buyruk değil. **Tek bir emirle, tek bir kanunla hareket var.** Bu da açıkça gösterir ki: **O nizamın sahibi birdir.**

Öyle de zeminde bilmüşahede (hattâ coğrafyanın şehadetiyle ve ikrarıyla) gayet büyük maslahatlar için mevsimlerdeki gibi gayet muntazam tahavvülatlar dahi aynı o Kadîr-i Zülcelal'in vücub ve vahdetini ve kemal-i rububiyetini gösterir.

Mevsimlerin dönüşü, toprağın dirilmesi, canlıların düzenli değişimi hep hikmetli tahavvüllerle gerçekleşir. Bu da açıkça **aynı Zât'ın vücubunu ve vahdetini** gösterir. Çünkü bu kadar ölçülü ve faydalı işler, tesadüfle değil, tek bir Rabbin idaresiyle olur.

Dünya'nın eksen eğikliği yaklaşık 23,5°'dir. Bu açı sayesinde yıl içinde güneş ışığı farklı açılarla gelir ve **mevsimler oluşur**. Yani bu eğim, yeryüzünde düzenli değişimi (bahar, yaz, sonbahar, kış) mümkün kılar.

gayet büyük maslahatlar için

Eğim olmasaydı (0° olsaydı) ne olurdu?

- Mevsimler neredeyse tamamen **ortadan kalkardı**
- Ekvator hep sıcak, kutuplar hep aşırı soğuk kalırdı
- Yağmur ve rüzgâr düzeni ciddi şekilde bozulurdu
- Tarım döngüsü çöker, birçok canlı türü yaşayamazdı

- Doğada bugünkü **canlı çeşitliliği büyük ölçüde azalır**

Biraz farklı olsaydı (mesela çok daha fazla eğik olsaydı)?

- Yazlar aşırı sıcak, kışlar aşırı sert olurdu
- Ani ve yıkıcı iklim değişimleri yaşanır
- Hayat çok daha zor hale gelirdi

Netice: Tam ne eksik ne fazla... Yaklaşık **23,5°'lik bu ölçü**, yeryüzündeki hayatın devamı için **en uygun dengeyi** kurar. Bu da gösterir ki: **Bu sistem rastgele değil, ölçüyle kurulmuştur.**

mevsimlerdeki gibi gayet muntazam tahavvülatlar

- **İlkbahar:** Toprak dirilir, tohumlar filizlenir, canlılık başlar.
- **Yaz:** Büyüme, olgunlaşma, meyve verme gerçekleşir.
- **Sonbahar:** Hasat, dökülme, dinlenmeye hazırlık olur.
- **Kış:** Dinlenme, koruma, biriktirme dönemi yaşanır.

Her mevsim bir sonraki için zemin hazırlar; zincir kopmaz, sistem şaşmaz.

Bu kadar hassas bir denge kime verilecek?

Dünya'nın eksen eğikliği yaklaşık 23,5°'dir. Bu hassas dengeyi anlamak için şu misali düşün: Bir arabanın lastik balans ayarı çok küçük bir bozulma gösterse bile, direksiyon titremeye başlar, araç sarsılır ve konfor kaybolur. Küçük bir ayarsızlık bile büyük bir düzensizliğe sebep olur.

İşte Dünya'nın eğimi de böyledir. Bu açı biraz az olsa mevsimler zayıflar, hayat sönükleşir; biraz fazla olsa aşırı sıcaklar ve dondurucu soğuklar hayatı zorlaştırır. Ama tam 23,5° olunca, ne fazla ne eksik, her şey yerli yerinde işler.

Bir insan, arabasının lastiğinde en küçük bir titreme hissetse hemen ustaya gider; çünkü bilir ki o hassas ayarı kendi başına bıraksa denge bozulur. Küçük bir balans ayarı bile ustasız olmaz.

Peki, Dünya gibi dev bir "araçta" bu kadar hassas bir denge—23,5°'lik eksen eğimi—kime verilecek? Bu kadar ince bir ayar, başiboş sebeplere mi bırakılacak?

Elbette hayır... Çünkü küçük bir ayar bile ustasız olmazken, koca dünyanın dengesi sahipsiz olamaz. O hâlde bu muhteşem balansın arkasında; ölçüyü koyan, dengeyi koruyan ve her şeyi yerli yerinde tutan **bir Kadîr ve Hakîm olan Allah vardır.**

Sistem kusursuz şekilde işler

Bir fabrikanın üretim hattını düşün: İlk bölümde ham madde **hazırlanır**, sonra **işlenir**, ardından **olgunlaştırılır** ve en sonunda **ürün** hâline getirilir. Eğer bu düzen farklı ellere karışsa, biri erken müdahale eder, diğeri geç bırakır, sistem bozulur ve üretim çöker.

Fakat mevsimlere baktığımızda tam bunun zıddını görürüz. Bahar vakti geldiğinde toprak **uyanır**, yaz gelince her şey **büyür** ve **gelişir**, sonbaharda ürünler **olgunlaşıp** toplanır, kışta ise her şey dinlenmeye çekilir. Bu süreçte hiçbir karışıklık, gecikme veya taşkınlık görülmez; her safha tam vaktinde ve tam ölçüsünde gerçekleşir.

İşte bu muntazam tahavvülat açıkça gösterir ki bu iş, başıboş sebeplerin karışık müdahalesiyle olamaz. Çünkü çok el karışsa düzen bozulur, denge kaybolur. Hâlbuki yeryüzünde her yıl milyarlarca canlı için aynı sistem kusursuz şekilde işler. Bu da bize şu hakikati ilan eder: Kâinat, başıboş değil; bir fabrika gibi işletiliyor ve bu fabrikanın sahibi, her şeyi hikmetle idare eden tek bir Sâni'-i Hakîm'dir.

Kâinatın ulvî ve süflî tabakatındaki bütün âlemler, ayrı ayrı lisanlarla tek bir hakikati ilan eder. Semaya bakıldığında görülen o muntazam hareketler—Dünya'nın hassas dönüşü, Güneş etrafındaki dengeli seyri—olmasa, yeryüzünde hayatın devamı mümkün olmazdı. Gece-gündüz dengesi bozulur, mevsimler ortadan kalkar, ne toprak dirilir ne canlılar yaşayabilirdi.

Yani yukarıdaki o muazzam nizam, aşağıdaki hayatın doğrudan sebebidir. Semadaki en küçük bir düzensizlik, yeryüzünde büyük bir felakete dönüşürdü. Fakat böyle olmuyor... Her şey tam yerli yerinde, tam ölçüsünde işliyor.

İşte bu bağ açıkça gösterir ki: Gökler başka bir elin, yer başka bir elin işi değil. Hepsi birbirine bağlı, tek bir sistem içinde çalışıyor. Bu da bütün âlemlerin tek bir ağızdan söylediği hakikattir: **“Bizi idare eden birdir.”**